

Programovanie v prostredí Coshi 2

Zbierka úloh pre študentov (interný dokument)

Autor programu Coshi 2: Anna Rebeka Sojka

Autor textu: Ľudmila Jašková

Vytvorené v rámci diplomovej práce PROGRAMOVANIE VIRTUÁLNEHO OBJEKTU PRÍSTUPNÉ PRE NEVIDIACICH ŽIAKOV SEKUNDÁRNEHO VZDELÁVANIA (autor: Anna Rebeka Sojka)

Obsah

1 Robot Coshi – Prostredie programu a základné príkazy.....	3
2 Cyklus s pevným počtom opakovaní	5
3 Cyklus s podmienkou.....	7
4 Premenná	9
5 Príkaz vetvenia.....	10
6 Podprogram.....	13
Zoznam klávesových príkazov	16

1 Robot Coshi – Prostredie programu a základné príkazy

Motivácia

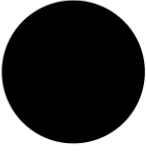
- Dnes budeme ovládať robota Coshiho, ktorý pomáha s prácou na farme. Je tam veľa zvierat, o ktoré sa treba postarať.

Nastavenie

- Zvukový balíček: Zvieratá (Alt+N, šípkou dole sa nastav na Zvukový balíček a stlač Enter, šípkou dole sa nastav na Zvieratá)

Úloha 1

Pozrieme sa, aké zvieratká sú na farme.

kačka 	kôň	koza
krava	mačka	sliepka
myš	prasa	pes

Návod

Klávesom **F6** sa prepni na hraciu plochu a šípkami preskúmaj, akú má veľkosť, aké sú tam zvieratá a ako sú umiestnené.

Vyskúšaj **klávesy so šípkami**, tiež aj kláves **P** (povie súradnice políčka, na ktorom sme nastavení).

Úloha 2

Naprogramujte robota, aby navštívil **koňa** a **kačku** a nakrmil ich.

Návod

Do panela s kódom sa prepneš klávesom **F6**.

Príkazy na ovládanie robota sú: **vpravo**, **vľavo**, **hore**, **dole**. Príkazy môžeš vkladať do programu buď tak, že ich napíšeš, alebo po napísaní prvých dvoch písmen sa objaví panel s príkazmi, do ktorého sa prepneš pomocou **Ctrl+Medzerník**. V tejto ponuke si môžeš príkaz vybrať tak, že na ňom stlačíš kláves **Enter**. Zvolený príkaz sa hneď vloží na panel s kódom. Ak si nechceš vybrať žiadny príkaz, stlačíš kláves **Escape**.

Hotový program spustíš klávesom **F5**.

Úloha 3

Naprogramujte robota, aby navštívil **kravu** a **myš** a vrátil sa naspäť ku kačke.

Návod

Najskôr musíš stlačiť **Ctrl+N** (nový program).

Úloha 4

Naprogramujte robota, aby nakrmil všetky zvieratká okrem mačky, ktorá má diétu.

Návod

Uvedom si, na ktorom políčku je mačka. Je to políčko nachádzajúce sa v strede plochy, takže robot sa pohybuje po obvode hracej plochy.

Úloha 5

Naprogramujte robota, aby nakrmil len mačku a psa. Počas vykonávania programu by sa mali ozvať len mačka a pes.

Návod

Uvedom si, že mačka a pes sa nachádzajú na políčkach, ktoré sú na diagonále. Robot nevie ísť šikmo, takže musí ísť aj cez políčka, na ktorých sú iné zvieratká. Môžeš použiť príkazy **Ticho** na vypnutie zvukov a **Nahlas** na zapnutie zvukov tak, aby nebolo počuť zvieratká, ktoré nechceme nakrmiť.

Môžeš použiť aj príkaz **Prehraj**, ktorý zahrá zvuk priradený k políčku, na ktorom sa Coshi nachádza.

2 Cyklus s pevným počtom opakovaní

Motivácia

V útulku pre psov a mačky sa dozvedeli, akého úžasného robota majú na farme a rozhodli sa, že aj oni si takého zadovážia.

Nastavenie

- Zvukový balíček: Útulok (Alt+N, šípkou dole sa nastav na Zvukový balíček a stlač Enter, šípkou dole sa nastav na Útulok)

Úloha 1

Preskúmajte plochu útulku a zistite koľko psov tam majú a kde sa nachádzajú.

Návod

Klávesom **F6** sa prepni na hraciu plochu a šípkami preskúmaj, akú má veľkosť, aké sú tam zvieratá a ako sú umiestnené.

Vyskúšaj **klávesy so šípkami**, tiež aj kláves **P** (povie súradnice políčka, na ktorom sme nastavení).

Úloha 2

Naprogramujte robota, aby nakrmil všetkých psíkov.

```
vpravo
vpravo
vpravo
vpravo
dole
dole
dole
dole
...
```

Úloha 3

Vedeli by ste predchádzajúci program zmeniť tak, aby bol kratší?

Návod

Môžeš použiť príkaz **Opakuj**.

```
opakuj 4 krát
    vpravo
koniec
opakuj 4 krát
    dole
koniec
opakuj 4 krát
    vľavo
koniec
opakuj 4 krát
    hore
koniec
```

Úloha 4

Preskúmajte plochu útulku a zistite koľko mačiek tam majú a kde sa nachádzajú.

Úloha 5

Naprogramujte robota, aby nakrmil všetky mačičky.

Úloha 6

Doplňte program, aby sa robot po nakrmení mačičiek vrátil na svoju počiatočnú pozíciu.

Úloha 7

Koľkokrát ste počuli mačku? Zmeňte program tak, aby cestou naspäť robot neprechádzal cez políčka s mačkami.

3 Cyklus s podmienkou

Motivácia

- Robot Coshi má hmatový senzor a vie rozoznať, či sa v susedstve políčka nachádza stena alebo ďalšie políčko. Na dnešnej hodine to využijeme a naprogramujeme Coshiho, aby sa vedel pohybovať v akejkoľvek hracej ploche.

Nastavenie

- Zvukový balíček: Útulok (Alt+N, šípkou dole sa nastav na Zvukový balíček a stlač Enter, šípkou dole sa nastav na Útulok)

Úloha 1

Naprogramujte robota, aby prešiel na koniec prvého riadka.

Ak ste použili príkaz **Opakuj**, odpovedzte na nasledujúce otázky.

- Bude tento program fungovať aj keď nastavíme zvukový balík Zvieratá?
- Ako ho treba zmeniť, aby fungoval pri akejkoľvek veľkosti hracej plochy?
- Čo musí byť splnené, aby sa Coshi mohol hýbať vpravo?

Zmeňte program tak, aby fungoval pri ľubovoľnej veľkosti hracej plochy.

Návod

Budeme pravdepodobne potrebovať príkaz, ktorý zabezpečí opakovanie postupnosti príkazov, pokiaľ platí zadaná podmienka. V našom prípade by mala byť splnená podmienka **Kým je voľné vpravo**. To znamená, že na susednom políčku vpravo nie je stena, ale ľubovoľné iné políčko. Použijeme teda príkaz **Kým ....**

```
kým je voľné vpravo
    vpravo
koniec
```

Úloha 2

Naprogramujte robota, aby prešiel na koniec prvého stĺpca.

Návod

Použite príkaz **Kým ....** Tento príkaz opakuje zadanú postupnosť príkazov, pokiaľ platí zadaná podmienka. V našom prípade by mala byť splnená podmienka **Kým je voľné dole**. To znamená, že na susednom políčku dole nie je stena, ale ľubovoľné iné políčko.

Úloha 3

Naprogramujte robota, aby prešiel do pravého dolného rohu hracej plochy.

Úloha 4

Ak ste použili dva príkazy **Kým ...** za sebou, vedeli by ste túto úlohu vyriešiť iba pomocou jedného príkazu **Kým ...**?

Úloha 5

Čo vykoná robot, keď mu zadáme nasledujúci program?

```
Kým nie je zvuk pes
    vpravo
Koniec
```

Návod

Uvedomte si, že príkaz **Kým nie je zvuk pes** funguje tak, že postupnosť príkazov v cykle sa vykonáva ak platí, že na políčku, na ktorom práve Coshi stojí nie je zvuk pes.

Úloha 6

Ako treba program zmeniť, aby robot prešiel po najbližšie políčko v smere doprava, na ktorom je pes?

Úloha 7

1. Naprogramujte robota, aby prešiel po obvode akejkolvek veľkej hracej plochy s akýmikoľvek zvukmi priradenými k políčkam.
2. Program uložte.
3. Vyskúšajte, či bude fungovať aj keď nastavíte Zvukový balíček Nástroje.

Nápoved'

- Program uložíme pomocou **Ctrl+S**.
- Zvukový balíček nástroje nastavíme pomocou **Alt+N**, šípkou dole sa nastavíme na **Zvukový balíček** a stlačíme **Enter**, šípkou dole sa nastavíme na **Nástroje**.

4 Premenná

Motivácia

- Robot Coshi chce vedieť počítať, aby zistil, koľko políčok prešiel. Teraz ho to naučíme.

Nastavenie

- Zvukový balíček: **Útulok** (Alt+N, šípkou dole sa nastav na Zvukový balíček a stlač Enter, šípkou dole sa nastav na Útulok)

Úloha 1

Pomôžeme Coshimu zistiť, aký je dlhý jeden riadok hracej plochy.

Návod

Pravdepodobne potrebujeme vhodne upraviť nasledujúci program, podľa ktorého Coshi prejde na koniec riadku.

```
Kým je voľné vpravo
  Vpravo
Koniec
```

Robot potrebuje niečo ako počítaadlo – malú škatuľku, ktorá by bola na začiatku prázdna a po každom presune na susedné políčko by do nej pridal jednu guľôčku. Namiesto škatuľky bude mať Coshi tzv. premennú, ktorú nazveme **Počítadlo** a na začiatku do nej nastavíme hodnotu **0**.

Do programu napíšeme **Do Počítadlo daj 0**

Po každom kroku, teda v cykle **Kým** pridáme príkaz **Ku Počítadlo pričítaj 1**

Na konci necháme zobrazíť stav počítaadla príkazom **Zobraz Počítadlo**

Po vykonaní programu sa klávesom **F6** prepneme na panel **Terminál**, na ktorom sa zobrazí hodnota premennej **počítadlo**.

```
do počítadlo daj 0
kým je voľné vpravo
  vpravo
  ku počítadlo pričítaj 1
koniec
zobraz počítadlo
```

Úloha 2

Naprogramujte robota, aby prešiel do pravého dolného rohu hracej plochy a potom zobrazil počet políčok, cez ktoré prešiel.

Úloha 3

Naprogramujte robota, aby prešiel po obvode hracej plochy a potom zobrazil počet políčok, cez ktoré prešiel.

Program uložte.

Cez koľko políčok prejde robot Coshi, keď nastavíte Zvukový balíček Nástroje?

5 Príkaz vetvenia

Motivácia

- Robot opäť využíva svoj hmatový senzor a zisťuje, čo sa nachádza v jeho okolí.

Nastavenie

- Zvukový balíček: **Útulok** (Alt+N, šípkou dole sa nastav na Zvukový balíček a stlač Enter, šípkou dole sa nastav na Útulok)

Úloha 1

Robot chce zistiť koľko políčok je v jeho okolí.

Návod

Keďže máme zistiť počet políčok, budeme potrebovať premennú, ktorú môžeme nazvať **počet** a na začiatku ju nastavíme na hodnotu **0**.

Robot sa postupne musí „pozrieť“ na všetky štyri strany, teda vľavo, vpravo, hore, dole a ak je tam políčko, teda je splnená podmienka, že je voľné, zvýšime hodnotu premennej **počet**. Príkaz, ktorý nám umožní zistiť, či je voľné napríklad vpravo, je príkaz **Ak – tak – koniec**.

```
do počítadlo daj 0
ak je voľné vpravo tak
    ku počítadlo pričítaj 1
koniec
ak je voľné vľavo tak
    ku počítadlo pričítaj 1
koniec
ak je voľné dole tak
    ku počítadlo pričítaj 1
koniec
ak je voľné hore tak
    ku počítadlo pričítaj 1
koniec
zobraz počítadlo
```

Úloha 2

Naprogramujte robota, aby sa pohol na susedné políčko, len ak je voľné.

Návod

Riešenie bude vyzeráť nasledovne.

```
Ak je voľné vpravo tak
    Vpravo
Koniec
```

Úloha 3

Kam by prišiel robot, ak by sme nasledujúcu postupnosť 4-krát zopakovali?

```
Ak je voľné vpravo tak
    Vpravo
Inak
    Vľavo
Koniec
```

Ak je voľné dole tak

Dole

Inak

Hore

Koniec

Úloha 4

Kam by prišiel robot, ak by sme túto postupnosť 5-krát zopakovali?

Úloha 5

Kam by prišiel robot, ak by sme túto postupnosť 6-krát zopakovali?

Úloha 6

Ako treba program zmeniť, aby Coshi prišiel do ľavého dolného rohu?

opakuj 4 krát

Ak je voľné vľavo tak

Vľavo

Inak

Vpravo

Koniec

Ak je voľné dole tak

dole

Inak

hore

Koniec

Koniec

Úloha 7

Nastavte veľkosť plochy 5x5 a zvukový balíček Chod' domov. Preskúmajte hraciu plochu. Aké zvuky sú nastavené pre jednotlivé políčka?

Zvuky priradené k jednotlivým políčkam sú príkazy, ktoré má Coshi vykonať. Ak sa bude podľa nich pohybovať, mal by sa dostať na cieľové políčko, na ktorom zaznie zvuk **Yes**. Vyskúšajte, či sa vám to podarí.

dole 	nič	nič	vpravo	dole
vpravo	vpravo	vpravo	hore	dole
nič	nič	nič	nič	dole
nič	nič	nič	dole	vľavo
nič	nič	nič	vpravo	hurá

Úloha 8

Naprogramujte Coshiho, aby poslúchal príkazy priradené k jednotlivým políčkam, až kým nepríde na políčko so zvukom Yes.

Návod

Ak chcete zistiť, aké zvuky sú na hracej ploche k dispozícii, postupujte nasledovne.

1. Napíšte na paneli s kódom prvé písmená nejakého príkazu, prípadne prvé dve písmena zo slova zvuk, teda **zv**.
2. Pomocou **Ctrl+Medzerník** sa prepnite do ponuky príkazov.
3. Stlačte kláves **z** a v ponuke sa zobrazia názvy zvukov, ktoré sú k dispozícii.
4. Požadovaný zvuk sa pridá do kódu tak, že sa naň nastavíte a stlačíte **Enter**.

Úloha 9

Bude váš program fungovať aj keď nastavíte veľkosť hracej plochy na 7x7 a zvolíte zvukový balíček Cesta? Vyskúšajte!

6 Podprogram

Motivácia

- Robot sa dostal ku hudobnej skrinke a chce hrať hudbu.

Nastavenie

- Veľkosť plochy 7x7
- Zvukový balíček Postupnosti

Úloha 1

Prezrite si hraciu plochu a zistite aké zvuky sú na jednotlivých políčkach.

nota c	nota d	nota e	nota f	nota g	nota a	nota h
nič	nič	nič	nič	nič	nič	nič
nič	nič	nič	nič	nič	nič	nič
a	b	c	d	e	f	g
nič	nič	nič	nič	nič	nič	nič
nič	nič	nič	nič	nič	nič	nič
1 	2	3	4	5	6	7

Úloha 2

Naprogramujte Coshiho, aby postupne zahral jednotlivé tóny oktávy.

Úloha 3

Naprogramujte Coshiho, aby postupne zahral jednotlivé tóny oktávy, potom pieseň ABC song v treťom riadku a nakoniec počítanie od 1 po 7 v siedmom riadku.

Návod

V programe sa pravdepodobne niekoľkokrát opakuje nasledujúca postupnosť príkazov.

```
Kým je voľné vpravo
  Vpravo
Koniec
```

Túto postupnosť príkazov si pomenujeme ako **Vzostupne**. Vytvoríme tak vlastne nový príkaz (podprogram). Pred naším programom, ktorý budeme volať **hlavný program**, zadajme nasledujúcu postupnosť príkazov.

```
Urob Vzostupne
  Kým je voľné vpravo
    Vpravo
  Koniec
Koniec
```

Potom všade v hlavnom programe, kde sa takáto postupnosť príkazov nachádza, napíšeme namiesto nej len príkaz **Vzostupne**. Bude to fungovať tak, akoby sme tam vložili celú postupnosť príkazov nachádzajúcich sa v tele podprogramu.

Podobne si môžeme všimnúť, že sa niekoľkokrát opakuje aj nasledujúca postupnosť príkazov.

```
Kým je voľné vľavo
  Vľavo
Koniec
```

Túto postupnosť príkazov si nazveme ako **Zostupne** a za definíciu podprogramu Vzostupne doplníme nasledujúcu definíciu.

```
Urob Zostupne
  Kým je voľné vľavo
    Vľavo
  Koniec
Koniec
```

A teraz všade v programe, kde sa postupnosť príkazov nachádza, napíšeme len príkaz **Zostupne**.

Úloha 4

Naprogramujte Coshiho, aby postupne prešiel všetkými políčkami hracej plochy. Použite len podprogramy **Vzostupne** a **Zostupne** a príkaz **Dole**. Môžete použiť aj príkaz cyklu (Opakuj alebo Kým).

```
kým je voľné dole
  Vzostupne
  dole
  Zostupne
  dole
koniec
Vzostupne
```

Úloha 5

Zmeňte veľkosť plochy na 5x5 políček a nastavte zvukový balíček Útulok. Bude program fungovať rovnako?

Úloha 6

Zmeňte veľkosť plochy na 3x3 políčka a nastavte zvukový balíček Zvieratá. Bude program fungovať rovnako?

Úloha 7

Vytvorte podprogram s názvom **Nadol**, ktorý presunie robota Coshiho z jeho aktuálnej pozície ku dolnému okraju hracej plochy. Potom tento podprogram použite v hlavnom programe.

Úloha 8

Vytvorte podprogram s názvom **Nahor**, ktorý presunie robota Coshiho z jeho aktuálnej pozície ku hornému okraju hracej plochy. Potom tento podprogram použite v hlavnom programe.

Úloha 9

Naprogramujte Coshiho, aby postupne prešiel po obode hracej plochy. Použite len podprogramy **Vzostupne**, **Zostupne**, **Nahor** a **Nadol**.

Zoznam klávesových príkazov

Súbor

CTRL + N – Nový program

CTRL + S – Uložiť program

CTRL + Shift + S – Uložiť program ako

CTRL + O – Načítať program zo súboru

Alt – Zameranie na hlavnú ponuku

Alt + F4 – Koniec aplikácie

Fn funkcie

F1 – Zobrazí okno s popisom ovládania aplikácie a klávesovými skratkami

F5 – Spustí vykonávanie programu

Shift+F5 – Zastaví vykonávanie programu

F6 – Prepínač zamerania medzi kódom, grafickou plochou a terminálom

F7 – Pomalšie prehrávanie programu

F8 – Rýchlejšie prehrávanie programu

F9 – Prepínač medzi tmavým a svetlým režimom

Pohyb robota, keď je zameranie na grafickej ploche

Klávesy so šípkami **hore, dole, vpravo, vľavo**

P – NVDA povie aktuálnu pozíciu robota na grafickej ploche

Editovanie programu

CTRL + G – Skok na riadok

CTRL + H – Skok po blokoch kódu nadol

CTRL + Shift + H – Skok po blokoch kódu nadol

CTRL + Medzerník – Presunie zameranie na ponuku z predikcie

Medzerník/Enter – Pri zameraní na panel s predikciou vloží slovo do textu

Ctrl + – Zväčšenie textu.

Ctrl - – Zmenšenie textu.